

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki 2. in 4. četrtek v mesecu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznanil za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Kmetje! Pozor!

Telov. društvi «Sokol» v Krškem in Brežicah

priredita dne 15. t. m. (na veliki šmaren) v Krškem na obali Save (pod Gregoričem) veliko sokolsko

Slavnost

Sporod: Javna telovadba in koncert. Začetek ob pol 5. pop. Svira vojaška godba iz Zagreba. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.

Na svidenje! Na - zdar!

LISTEK.

Kmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa.

Dalje.

Na ravnem polju pod Leskovcem gori velikanski ogenj. Okrog ognja plešejo kmetje kolo — hitro in hitreje.

Svet je vesel, saj ni daleč na okrog gospodske vojske, a prijatelji morajo priti vsaki trenutek. Ljudje so uzradoščeni, tovaši so veseli, ker so slobodni.

Puška zagrmí.

— Joj meni! Bog mi pomagaj! — Zaječi kolovodja in se zgrudi v srce zadet na tla. In puška zagrmí zopet — druga in tretja.

— Kaj je to? — Liki jata divjih golobov razprši se kmečka množica, iz goste megle pa prihajajo črne človeške podobe z visokimi kalpaki na glavi. — Uskoki so. Živijo! Tovariši prihajajo na pomoč.

— Stojte bratje! — vika stari mož in se obrne proti Uskokom — ne varajte se, mi smo vaši bra— in zopet zagrmí puška in mrtev se zgrudi seljak na tla.

— Udri! Sekaj! Streljaj! sliši se divji krik in iz goste megle prihaja črna četa za četo. — Uskoki so tu in hrvatski strelci in v sredi med njimi jaha na visokem konju baron Joško Turn.

Naši poslanci na delu.

II.

Danes priobčimo dalje besedilo predlogov, oziroma nujnih predlogov in interpelacij, ki so jo stavili v državnem zboru naš poslanec g. dr. Ivan Benkovič in tovariši sledeče:

6. Za skrajšanje triletne vojaške službene dobe v dvoletno. Najbolj pereče vprašanje za vse sloje državljanov posebno pa za poljedelce je pač vprašanje o skrajšanju triletne vojaške službene dobe v dvoletno, kakor tudi o olajšavo v presentni službi in o skrčenju orožnih vajah.

Slišali smo, da se bavi vlada že nekaj let s tem vprašanjem, ne da bi bila do zdaj predložila zbornici v pretresovanje dogotovljen vladin predlog. Uvedba dvoletne službene dobe, ne da se dalje odlagati, skoraj vse druge države so jo že vpeljale.

Dvoletna službena doba je neobhodno potrebna, je pogoj za obstanek poljedelcev, katerim primanjkuje od dneva do dneva vedno več delavskih moči posebno v onih deželah, iz katerih se izseljuje delavstvo najbolj v tuje kraje. Kjerkoli se je že uvedla dvoletna službena doba, povsod se je pokazalo, da je mogoče izvežbati moštvo racionalno oziroma da se morajo odstraniti v izvežbanju vsi nepotrebni formalizmi.

Vladna predloga ozirati se mora posebno na to:

da se odpravi srečkanje, to je uvrstitev moštva, ki temelji v slučajnostih, nikakor pa ne v dejanski potrebi;

da se opusti zahteva po določenem številu vojakov (kontingent) ki zadene zelo občutljivo tiste kraje, iz katerih se ljudstvo najbolj izseljuje;

da se izobčijo iz službe duševno nesposobni novinci, ki so večinoma — kakor na Nemškem in Francoskem — ofilcirjem in moštvu le v posmeh;

da se določi meja moralične sposobnosti za službovanje, tako, da se na primer notorični zločinci ne uvrstijo v presentno službo;

da se dovolijo dopusti ob času žetve ne le kmečkim sinovom, ampak tudi poljedelskim delavcem;

da se opusti zadnja orožna vaja v deželni brambi;

Predlog se torej glasi, visoka zbornica naj sklene:

«C. kr. vlada se poziva, da predloži nemudoma dotičen načrt zakona v ustavno sklepanje.»

7. Za razbremenitev kmečkih posestev. Težaven boj bojuje kmečki stan za svoj obstanek; vzrok temu tiči največ v dolgovih, ki so narasli čez vso mero. Kmečka posestva so se sicer rešila

Groza spreleti neoboroženo ljudstvo, ki se spusti mahoma v divji beg proti Krškem. Tresk na tresk, kroglja šviga za kroglo, kmet se zgrudi za kmetom na tla.

Ljudstvo beži v divjem begu, za njim drvi vragovi — Uskoki.

Pri vhodu v krško mesto nastane grozna gnječa in le komaj se pomiče svet po ozkih stezah za pečinami, koder je nakupičen visoki sneg. Po mestu bobni boben, v stolpu mestne cerkvice bije cerkovnik plat zvona.

Zdaj pridrvi iz sela konjenik.

— Stojte tovariši! Branite se! Izdani smo! —

— Udri! Zagrmí konjenik kapiten Fratrič. In svet se vstavi, dasiravno so prve hiše v Krškem že v uskoških rokah.

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

starih grajščinskih pravic, zabredle so pa v drugo zlo — denarno obrestno sužnost.

V posameznih kronovinah dosegli so že zemljiški dolgovi neznošno višino in povzročujejo propad kmetijstvu, saj ne dela gospodar več zase, ampak samo za upnika, tako dolgo, dokler ga ugonobijo obrestna bremena. Kmet ne doseže več potrebnih sredstev za redno obdelovanje zemljišča, hiše in gospodarska poslopja mu razdapajo stanje živine je vedno slabše, ni torej čudo, da propada popolnoma in da napravijo upniki konec takim domačijam — z eksekucijo.

S tem pa ni ustrezno niti upniku niti narodnemu gospodarstvu: prvemu ne, ker dobi upostošena zemljišča v last, drugemu pa ne, ker se sploh v takih odnošajih ne more govoriti o napredku v poljedelstvu.

Neznosna zemljiška bremena pojasnujejo nam najbolj natanko statistični podatki ki navajajo, da so od leta 1868 do l. 1900 zemljiški dolgovi od 2800 milijonov kron poskočili na 5600 milijonov kron.

To so pa samo hipotekarično-vknjiženi dolgovi, k tem je treba še prištevati dolgove na osebni kredit. Vse zemljiške dolgove računamo lahko na 6000 milijonov kron in če računamo od teh bremen le 5% obresti dokazano je, da more naše kmetijstvo vsako leto do 300 milijonov kron na samih obrestih prigospodariti in če se ta svota primerja z zemljiškim davkom, priznati se mora tudi, da imajo tisti prav, ki govorijo o obrestnem zasuzenju naših zemljiških posestev.

Posebni vzroki vedno naraščajočemu zadolženju tičijo pa v kmečkih kreditnih razmerah.

V naravi kmetijskega poslovanja utemeljena je po potreba, da se je potegovati za zemljiški kredit na dolge obroke, za obratni kredit — na kratke obroke. Plačilna odpoved je zlasti marsikatero kmetijo spravila na kant, ker so brezvestni upniki odpovedali svoja posojila v najslabših letih, ko ni mogel dolžnik pri najboljši volji prigospodariti narasle obresti in je moral propasti.

Skrb državi mora toraj biti, da se omogočijo neodpovedljiva posojila ne zemljišča, da se uredi obrestna mera primerno z denarno ceno, da se omogoči odplačilo dolgov po rednih letnih amortizacijah.

Omogočiti se mora odveza vseh hipotekaričnih bremen, ki uničujejo blagostan kmečkega stanu.

Upati je, da ostanejo besede bivšega vladnega zastopnika v pretečenem državnem zboru in današnjega ministrskega predsed-

Sredi mesta čakajo kmetje — uporniki z napeto puško, s povzdignjeno sulico. Uskoki drvijó proti njim, zdaj so blizu. Grom bruhne iz kmečkih pušk, naval se vstavi, tupatam zgrudi se konj, tupatam pordeči se sneg. —

— Naprej! Zapoveduje Turn in naprej drvijó Uskoki in strelci. Zdaj so blizu. In zopet zagrmí grom in prve vrste se porušijo. Liki mravlje napolnijo prazne vrste drugi uskoki, pa tudi kmetje se zbirajo iz vsek krajev v mesto.

Zdaj ni slišati več puške, ampak samo nečloveški krik razlega se po zimskem zraku.

Sovražnika trčita drug ob drugega. Puška vtihne, zabliška se pa handžar in kosa in zobje zaškripajo.

nika tudi danes še merodajne za vlado, ki priznava sama, da je vprašanje o razbremenitvi zemljiških posestev zelo važno in aktualno, za vlado, ki obljubuje nemudoma preskrbeti vse priprave, da se to vprašanje uredi legistativnim in administrativnim potom za vlado, ki povdarja da so se že vršile v tej zadevi zelo važna pogajanja med prizadetimi ministrstvi.

Z ozirom na vse to, naj visoka zbornica sklene:

«C. kr. vlada se poziva, da predloži nemudoma visoki zbornici v ustavno obravnavo načrt zakona o razbremenitvi kmečkih posestev.»

V formalnem oziru se predlaga, da se ta predlog brez prvega branja izroči v posvetovanje poljedelskemu odseku, ki se naj v to svrhu posebej izvoli.

Državni zbor.

Državni poslanec dr. Benkovič je izvoljen v legitimacijski in pristojbinski (davčni) odsek državnega zbora.

V zadnjih sejah držav. zbora se je rešil proračunski provizorij; vladi se je dovolilo pobrati davke do konca l. 1907. Dalje se je sklenilo povišati milijoracijski fond in kredit za državne podpore po ujmah poškodovanim posestnikom. Govoril je tudi načelnik slov. kmečke zveze Roškar kot generalni govornik; potegnil se je toplo za bedo trpeče kmete. (Njegov govor priobčimo.)

S tem, da so priglašeni govorniki vseh strank ravno Roškarja izvolili svojim glavnim govornikom, izkazalo se je slovenskemu klubu veliko zaupanje. Roškar je pozival vlado, naj se bolj ozira na Spodnje Štajersko pri razdelitvi podpor in je po informacijah dr. Benkoviča zlasti opisoval letošnje škode v naših okrajih, pogubonosno dleovanje Sotle itd. V proračunu za l. 1908. bo kredit za take podpore podvojen.

Državni zbor se je zaključil v sredo dne 24. julija in se zopet otvori sredi oktobra.

O državnem posancu dr. Benkoviču in njegovem delovanju je prinesel čačopis «Polnische Post» (poljska pošta) kratek, zelo laskav in priznanja poln članek. «Polnische Post» je zelo upliven poljski list, glasilo poljskega kluba.

„Kmečka zveza“ v državnem zboru.

V boju za splošno in enako volilno pravico smo večkrat poudarjali, da po nji pride kmet do veljave v našem državnem in še tembolj v deželnem zboru. Za državni zbor so mestni poslanci prikrojili volilne okraje, kar se da, v prilog meščanom, toda vendar ima danes državni zbor jasno izraženo kmečko večino. To nam priča ustanovljena državnozborna agrarna ali kmečka zveza, ki je prošli mesec pričela svoje življenje. Tudi v prejšnji zbornici so se poslanci, ki so zastopali poljedelske koristi, posebej združevali. Toda ogromna je razlika med prej in sedaj! V stari zbornici je bilo razmeroma mnogo manj poslancev, ki so bili zvezani v agrarni zvezi; dalje so med njimi imeli glavno besedo veleposestniki in končno se nikoli ni posrečilo združiti poljedelskih zastopnikov v eno četo. Vedno sta

bili najmenj dve agrarni zvezi: ena nemška in liberalna, druga slovanska, ki so se ji pridružili tudi krščanski Nemci in proti liberalna.

Zdaj je pa stvar drugačna. Iz vseh strank v državnem zboru, razen iz socialno-demokratske in judovske, so se združili kmečki poslanci, da sklenejo tesno zvezo v vasstvo našega kmeta in njegovih koristi. Svoj pristop k zvezi je podpisalo 275 poslancev. Polovica vseh poslancev je 258; potemtakem je že v tem številu povedana resna volja večine v zbornici, da se proti kmetu ne sme več vladati. Kmet ima, četudi majhno večino v državnem zboru. Nekateri kmečki okraji, zlasti na Češkem, so volili socialne demokrate. Samoposebi se razume, da bo krepka kmečka organizacija v dotičnih okrajih, ki se v kratkem osnuje, tudi te pridobila za kmečko reč. Poslanci Slovenskega kluba so vsi v zvezi. Ne samo to, nego zveza je pravzaprav delo našega poslanca Povšeta. Ta je nabiral ude in otvoril ter vodil prvo zborovanje; bil je tudi soglasno izvoljen v načelstvo. Vrh tega se je za vsako deželo volil vsaj po en poslanec v ožji odbor. V lem odboru je za Kranjsko izvoljen poslanec Demšar, za Goriško Fon, za slovenski Štajer Roškar.

Povše je v svojem nagovoru povdarjal, da morajo biti udje agrarne zveze z dušo in telesom agrarci, ki morajo zlasti nasproti socialni demokraciji z vso močjo braniti kmečke koristi. Naglašal je, da je za planinske dežele glavno vprašanje živinoreja, in da se mora z vsemi silami gledati na to, da se v tem oziru kmetu gre na roke. Če še pri živini ne bo kmet dobil nekaj vinarjev, potem je njegova reč pri kraju. Že zdaj grozno izseljevanje bi se potem še podvojilo.

Program te proste zveze kmečkih poslancev se glasi: Poljedelstva razmere so vedno slabše in težavnejše. Kmečki pridelki nimajo primerene cene, konkurenca ogrskih in drugih pridelkov je vedno silnejša, pomanjkanja poslov in delavcev raste, davki in pristojbine so že neznošne, vojaštvo in druga bremena tarejo mala in srednja kmečka posestva. Zato pa rastejo in se množijo tudi dolgovi kmečkih posestnikov. Zato pa je dolžnost vseh poslancev, ki zastopajo kmečke občine, da posebno zagovarjajo kmečke koristi.

Poslanci morajo zahtevati, da se varuje in pospešuje poljedelstvo pri trgovinskih pogodbah, pri izvažanju poljedelskih pridelkov, posebno pa živine, z dobrimi napravami proti kužnim boleznim, z zadostnimi prometnimi sredstvi in ugodnimi tarifi. Pospeševati se mora živinoreja, posebno konjereja, organizacija zadružništva, izboljšanje zemljišč, nujne uravnave vodah itd.

Da pa dobe kmetje novo veselje do dela in se jim zagotovi obstanek, mora vlada in parlament najpreje poskrbeti, da se polagoma znižajo in odplačajo kmečki dolgovi. Preurediti se morajo davčni, pristojbinski in brambeni zakon primerno kmečkim razmeram. Ustanoviti se mora državna zavarovalnica za delavce, posle in kmečke posestnike za starost, onemoglost in nezgode. Preprečiti se morajo karteli, ki so škodljivi poljedelstvu.

Posebno važno je tudi, da bode nova pogodba z Ogrsko varovala avstrijske koristi sploh, posebno pa poljedelske. Pospeševati se mora kmečki pouk, posebno pa v nadaljevalnih šolah na deželi. Kmečki stan

tvori še vedno nad polovico prebivalstva. Zato je dolžnost države da podpira poljedelstvo, ki je njen najmočnejši steber. Podpirati pa se morajo tudi obrt, industrija in trgovina, da se sploh izboljšajo razmere v državi in socialna demokracija izgubi tla za svojo agitacijo.

Kmečki stan in državni zbor.

V državnem zboru so se zvezali vsi kmečki poslanci v agrarno zvezo, ki tvori sedaj po številu večino vseh zastopnikov, četudi le za par glasov. Vendar bo mogla ta agrarna zveza — to trdno upamo — doseči za kmečki stan v naši državi mnogo ugodnosti, ki so bile prej nemogoče. Doslej so delali s kmetom v državnem zboru tako po mačehovsko, da je bilo upravo sramotno.

V vsakoletnem proračunu je bil vedno znesek, ki so ga odkazali poljedelskem ministrstvu, izmed vseh najmanjši. L. 1906., ko so proračunali 1824 milijonov K državnih izdatkov, je dobilo poljedelsko ministrstvo samo 60 milijonov K in leta 1907., ko je proračun znašal 1890 milijonov K, je bilo za poljedelstvo (razen melioračnega zaklada) določenih samo 57 milijonov K.

Pričakovati je bilo, da bi se vsaj ta znesek bil tudi v resnici uporabil. Pa delali so nasprotno: Ravno pri zneskih, kateri so bili dovoljeni poljedelskemu ministru, je vlada hotela vedno kaj prištediti, in res so vedno še tu kaj odščipnili in prihranili, medtem, ko so za druge namene rajši dajali več nego manj. Le oglejmo si številke:

L. 1902. je bilo določenih poljedelskemu ministrstvu 53,679.773 K, a porabili so za ta namen samo 51,143.968 K, tako, da so prihranili 2,535.804 K, ki jih je seveda vlada lahko porabila v druge namene

Za l. 1903. je bilo določenih za poljedelsko ministrstvo 43,137.000 K, a prihranili so 5,403.000 K. Od tega zneska so prenesli na račun l. 1904. znesek 4,388.000 K, tako, da so odščipnili kmečkemu stanu 1,015.000 K. Leta 1904. so od proračunskega zneska za poljedelsko ministrstvo 57,315.000 K prihranili 6,239.000 K. Na leto 1905 so pa prenesli od tega prihranka samo 1,821.000 K, tako, da je šlo zopet 4,418.000 K, ki so bile dovoljene kmečkemu stanu, za druge namene. Kakor se je poljedelskemu ministru jemalo, tako so pa pri trgovskem ministru vsako leto prekoračili proračun.

Pa tudi tiste vsote, ki so se porabile za poljedelsko ministrstvo, so se čudno razdeljevale. Centralno vodstvo ministrstva in učni zavodi so vedno prekoračili svoj proračun, in to so potem jemali od vsot, ki so bile namenjene za poljedelstvo samo, za kmeta. Tako so hranili pri melioračnem zakladu, ki je gotovo eden najvažnejših za prospek kmetijstva in njega zboljšanje. Od dovoljenih 6,202.000 K so porabili zanj samo 3,921.000 kron in so potem ostanek porabili za druge svrhe.

Te številke jasno govore, da je doslej pri vladi manjkalo zmisla za potrebe poljedelstva. Zato je pa naloga kmečke zveze v državnem zboru, da vladi pokliče v spomin njeno najvažnejšo dolžnost: podpirati naš kmečki stan v njegovih težkih bojih.

Ne zanašajmo se le na državni zbor. Četudi je sedanji ministrski predsednik baron Beck izšel iz poljedelskega ministrstva in se

mu ne more odrekati dobra volja, vendar je poklican kmečki stan sam v prvi vrsti, da povzdigne svoj glas in zahteva od države pravice in podpore. Zato pa snujejo zdaj naši poljedelci svoje «Kmečke zveze», politična društva, katerih namen je, da kmetu priborijo v javnosti ugled, vpliv in ono moč, ki jo potrebuje.

Tudi slovenski kmet se je oprijel misli, in nastalo je že precejšnje število kmečkih zvez na Sp. Štajerskem, Kranjskem in Goriškem. Naj se ta organizacija izpopolni, da bo ves kmečki stan naše domovine organiziran kot trdna armada, ki se bori za prava našega ljudstva!

Zborovanje „Kmečke zveze“ v Rajhenburgu.

V nedeljo dne 28. julija je poročal g. državni poslanec dr. Benkovič o delovanju državnega zbora. Nad 600 poslušalcev je z navdušenjem poslušalo vrlega poročevalca ter mu burno pritrdjevalo. Navdušenje za g. dr. Benkoviča je bilo velikansko. Veseli so bili kmetje, da so si izbrali tako delavnega moža v državni zbor. Zborovanju je sledila veselica, ki se je prav dobro obnesla. Na shodu so bile sklenjene z navdušenjem sledeče resolucije. 1. Na shodu «Kmečke zveze» dne 28. julija 1907 v Rajhenburgu zbrani kmetje izrekamo svoje zaupanje gospodu državnemu poslancu dr. Benkoviču, kakor tudi ostalim poslancem «Kmečke zveze» ter povsem odobravamo njih vstop v «Slovenski klub». 2. Obsojamo postopanje dvornega svetnika g. dr. Ploja in mu izrekamo svoje nezaupanje. K temu smo upravičeni, ker se čutimo solidarne z volilci «Kmečke zveze» ptujskega okraja in pa, ker smo ga mi volilci volili v deželni zbor. Pozivamo ga, da položi svoj mandat nazaj v roke «Kmečke zveze», sicer mu tudi kot deželnemu poslancu ne moremo zaupati. 3. Protestiramo zoper nakane vlade, ki hoče dovoliti Srbiji prost uvoz več milijonov meterskih stotov govejega in svinjskega mesa v Avstrijo. Tak uvoz bi tlačil stalne cene naši živini ravno tako, kakor če se dovoli prost uvoz žive živine. Prosimo g. državnega poslanca, da stori vse mogoče korake, da se prepreči ta nakana vlade.

Novičar.

Osebnosti. Novi uradni vodja okr. glavarstva v Brežicah gospod c. kr. okrajni nadkomisar Valter grof Attens je nastopil svoje mesto. Namestniški koncipist g. dr. A. Grossauer je premeščen v Brežice. C. kr. davčni kontrolor g. Rupert Brovet je imenovan davkarjem v Kozjem. Davčni pristav g. Franc Pichler je prestavljen v Slov. Gradec.

Bivši okrajni glavar pl. Vistarini ni odšel v Ameriko, kot se je pomotoma poročalo; kazensko postopanje zoper njega se je ustavilo, ker je baje poravnal škodo. Displicinarno postopanje še ni končano. Po njem oškodovani kmetje v kozjanskem okraju dobijo prikrajšane zneske. Državni poslanec dr. Benkovič je v tej zadevi interpeliral ministra za notranje zadeve, ki je dal zadovoljiva pojasnila.

Deželni zbori se snidejo v septembru t. l. Stali bodo v znamenju boja za splošno in enako volilno pravico za deželne zборе.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju se je osnovala; v odboru sede le pristaši slov. kmečke zveze, med njimi 4 kmetje. Zdrava posledica ustanovitve nove posojilnice je, da je stara Posojilnica sklenila zvišati obrestno mero pri hranilnih vlogah za $\frac{1}{4}\%$ in da se prošnje za posojila ne bodo več strankam zaračunale. Zelo zdravo! Pozdravljamo novo posojilnico, želeč ji obilo vspeha.

„Domovina“ piše o rajhenburškem shodu v zlogu «Štajerca». D. živi v domišljiji še vedno menda v volilnem boju, ko je pisala naravnost banditsko zoper našega kandidata. Na to polje ji ne bomo sledili; toda naj ne bode nikar presenečena, če ne bomo milo vračili za drago.

Poštnemu ravnateljstvu v Gradcu boj! piše N. L. To je menda polje, na katerem se bomo našli vedno na isti poti.

C. kr. pošto ravnateljstvo v Gradcu je na pritožbo «N. Sl. Št.» kazensko postopalo proti poštnemu uradu na Pristovi, ker uradnica ni dostavila nekega pisma ter je samolastno pripisovala k prečrtanim slov. imenom nemška, proti poštarici v Ormožu gospej Martinz pa je postopalo kazenski z vsjo strogostjo, ker ni dostavila «N. Sl. Št.» in obdržala dvoje uradnih pisem mestne hranilnice ljupljanske, jedno poldrugo, jedno po pol leta. — Slovenci pišite na pismih in pošiljatkah za pošte na Slovenskem le slovenska krajevna imena in zahtevajte le dvojezične uradne tiskovine. Kjer se vam ne bo ustreglo, pa naznanite po časnikih javnosti ter se takoj pritožite z dokazi na ravnateljstvo v Gradcu, oziroma trgov. ministrstvo na Dunaju. Poštni uradi po Slovenskem morajo upoštevati naše jezikovne pravice.

Bratca „Narodni List“ in „Narod“ se jezita nad rajhenburško resolucijo, s katero se je dr. Ploja pozvalo, naj odloži državnozborni mandat, ter očitata dr. Benkoviču neodkritosrčnost, češ da se dr. Ploju sicer rad približuje. To zasluži kratek odgovor! Stvar volilcev je, ali še zaupajo dr. Ploju ali ne; njegovo neodkritosrčno postopanje tekom volilne borbe in snovanja državnozbornih klubov pa gotovo ni v volilcih vzbujalo posebnega zaupanja, kajti navadna politiška poštenost bi zahtevala, da dr. Ploj izjavi, da ne kandidira na program kmečke zveze, ampak na svoj «stari» konservativni program; saj kmečka zveza ga je javno proglašala kandidatom in ga najtopleje podpirala. Dr. Benkovič ni dal sprejeti resolucije, pač pa so volilci sami dovolj razsodni, da morejo prosojevati delovanja svojih poslancev. O neodkritosrčnosti pa naj Plojev zagovornik kar molči.

Gnusno gonjo proti drž. poslancu dr. Benkoviču uprizarjajo njegovi množični sovražniki. Hujskanje «Štajerca» je obrodilo sad, da je v nedeljo dne 28. julija 1907 žandarmerija v Rajhenburgu pred zborovanjem kmečke zveze aretovala nekega človeka iz ptujske okolice, pri katerem se je našlo nevarno orodje; bahal se je, da bode s tem dr. Benkoviču «pomagal». — V zadnjem času krožijo okoli zaupnikov kmečke zveze raznovrstna anonimna pisma, katerih so se nasprotniki že tekom volilnega boja posluževali. Ta brezimena pisma — očitno pisana vsa od ene osebe ali od enega kon-

zorcija v Brežicah, ali blizu Brežic — mrgole najsravnějšíh napadov na dr. Benkoviča, najkrutejših obrekovanj, ki so seveda popolnoma zavita in zlagana. Tudi dr. Benkovič je prejel že nebroj grozljivih pisem, na pr., da ne bo dolgo «zemlje tlačil», naj se ne prikaže tudi tam itd. Vse to je sad ostudnega hujskanja «Domovine», «Narodnega Lista» ter bratca «Štajerca» za časa volilne borbe. Upamo, da se naši zaupniki ne bodo dali premetiti po takih zvijačah nasprotnikov; vsi zaupniki so pa prošeni, da dotična pisma gotovo pošljejo dr. Benkoviču, da se mu omogoči zaslediti drzne obrekovalce in jih izročiti roki pravice.

Brezimna pisma, katera pošiljajo v svet «Štajerčevi» in «Narodnega Lista» pristasi o dr. Benkoviču, in razna grozljiva pisma, so po N. L. le bajka. Dotična pisma ki so značilna za politično podivjanost in podlost nasprotnikov slov. kmečke zveze, so nevernim Tomažem N. L. za vpogled vedno na razpolago; v njih bodo videli grde sadove svojega hujskanja. N. L. pa potolažimo, da se dr. Benkovič nikakor ne boji teh pisem in groženj, — ker se nima ničesar bati!

Kobilice v laškem okraju se vedno razširjajo, zlasti v občinah Marija Gradec in Sv. Krištof. Poslanec dr. Benkovič je v državnem zboru vložil primerni nujni predlog, ki se je ob enem z drugimi rešil v zadnjih sejah in odstopil vladi v nadaljno poslovanje. — Dne 28. junija t. l. je odposlanec kmetijske družbe štajerske generalni tajnik g. Franc Juvan pregledoval škodo in vladi predlagal, da se poškodovance odškoduje po zakonu od 18/4 1889 št. 55. d. ž? in sicer sledečim potom: 1. v prizadetih občinah naj se poizve škoda na lesu, stelji, vinogradih, sadju i. t. d. 2. Odpiše naj se davek in naj podelijo zadostne državne podpore. 3. Mesto stelje naj se posestnikom da šole. 4. Vlada naj da preučiti načrt za pokončavanje kobilic in za preprečenje daljnega razširjanja te nadloge. 5. Zadeva naj se smatra kot silno nujna. Primerna resolucija se je sprejela na predlog drž. poslanca dr. Benkoviča na shodu Kmečke zveze v Laškem Trgu dne 4. avgusta t. l.

Podpora za Planino. Po mrazu in toči poškodovani posestniki so dobili državno podporo K 3500. Tozadevni predlog je v državnem zboru vložil dr. Benkovič pričetkom letošnjega zasedanja.

Železničarji na izletu. V nedeljo dne 4. t. m. napravili so železnični uradniki in delavci iz Zagreba in Siska izlet v Brežice. Nad 2000 ljudi pripeljalo se je že predpoldne v Brežice, imeli so s seboj lastno godbo in svoj pevski zbor. Ljudska veselica se je vršila popoldne na «Griču» pri Čatežu ob velikanski udeležbi ne le izletnikov samih, ampak tudi domačih gostov iz Brežic, iz Krškega, Rajhenburga itd. Zabava se je vršila v najlepšem redu.

Javni shod slov. kmečke zveze v Laškem Trgu se je vršil dne 4. t. m. pp. V «Naropnem domu» se je zbralo blizu 500 navdušenih pristašev kmečke zveze, čvrstih mož iz občin Marija Gradec, sv. Krištof, Jurklošter itd.

Poročal g. je državni poslanec dr. Benkovič o političnem položaju in o zadnjem zasedanju državnega zbora — burno pozdravljen. Izreklo se mu je popolno zaupanje. Sklenilo se je več važnih resolucij, posebno se je pozvalo vlado za nujno podporo po

kobilicah poškodovanim posestnikom; dr. Benkovič si je ogledal poškodovane kraje. V kratkem se vrše drugi shodi v laškem okraju, 8. septembra v Trbovljah, jeseni v Brežicah.

Opozarjamo še enkrat p. n. občinstvo, posebej pa bližnjo okolico Krško na «Sokolsko slavnost», ki se vrši dne 15. t. m. (na vel. šmaren) v Krškem. Slavnost se začne ob pol. 5. popoldne z javno telovadbo na obali Save pod Gregoričem, kateri sledi ob 7. zvečer koncert na Gregoričevem vrtu. Pri koncertu sodeluje godba c. in kr. pešpolka št. 16 iz Zagreba ter samoborski pevski zbor «Jeka» in domači krški pevski zbor. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu ter bo prva te vrste, katera se vrši v kranjskem Posavju.

Na znanje. Strankam, ki pošiljajo dopise, oziroma vprašanja brez podpisa svojega imena — ne moremo odgovarjati.

Uredništvo «Pos. Straže».

Največji predor bo imelo mesto Marzilj v sedmih do osmih letih. Izkoplje se namreč vodotok, ki bo vezal mesto z reko Rodanom. Za trgovino bo ta kanal največje važnosti. Med mestom in reko se raztegajo bregovi v daljavi 7 km. In skozi te bregove bo treba kopati predor. Sicer je na svetu že več daljših železničnih predorov kakor 7 km. toda nobeden ni tako visok in širok kakor bo marziljski kanal. Širok bo namreč tako, da se bo mogoče v njem dvema največjima ladjima izogniti. Širok bo namreč 22 m. visok pa skoraj 15 m. Vsled tega bo treba odstraniti nad 2,186.000 m³ zemlje. Stroški so proračunjeni na 76 milijonov frankov.

Gospodarstvo.

Občni zbor vinorejske zadruga. V nedeljo dne 21. julija se je vršil v Pišecah občni zbor vinorejske zadruga za brežiški okraj, katerega se je udeležilo okrog 70 vinogradnikov iz Brežic, Bizeljskega, Sromelj in Pišec. Načelnik g. Andr. Levak pozdravi navzoče in podeli besedo tajniku g. Kunej, ki poroča o delovanju zadruga od ustanovitve do občnega zbora; delovanje se je večinoma raztezalo na posredovanje pri prodaji vina. V bodoče se bode zadruga lotila tudi drugih nalog, prireditve zimske razstave, nakupa vina od svojih udov itd. Po odobrenem poročilu se vrše volitve in sicer se volijo za načelnika g. Andr. Levak, velepos. v Brežicah, za njegovega namestnika g. Jos. Mešiček, župnik v Brežicah ter za odbornike g. I. Janežič, velepos. na Bizeljskem, g. A. Kokot, nadučitelj v p. v Pišecah ter gg. B. Kunej in M. Balon, posestnika v Brežicah.

Nato predava potovalni učitelj g. Vlad. Pušenjak o vinarskih zadrugah. V uvodu govori o važnosti združništva, katero deluje za gospodarsko osamosvojenje in ojačenje kmečkega stanu ter pripomore k temu, da je tudi majhen posestnik deležen vseh dobrot, katere ima veleposestnik, ki lahko postavi pridelke v veliki množini na trg; združništvo, ki vrši drobno gospodarsko delo potom predavanj, poučnih tečajev, gospodarskih shodov, potem časopisev, knjig in brošur, vpliva vzgojevalno na ljudstvo, dovaža isto k umnemu kmetijstvu, deluje na odpravo raznih nedostatkov pri kmetijstvu, dela pa tudi na to, da izginja iz kmečkih vasi nevednost, lahkovnost, škodoželjnost,

nezaupanje, malodušnost in da stopa na njih mesto prava krščanska ljubezen do bližnjega, složno delo, veselej do dela, zadovoljnost in sreča.

Združništvo ne pozna razlik stanov, premoženja, izobrazbe, strankarstva itd., ampak v zadrugah delujejo vsi skupaj, drug drugega spoznavajo, začnejo ceniti in spoštovati, ublažujejo se nasprotstva in počasi izginja prepada, ki zija med posameznimi stanovi. Združništvo krepi srednji stan in, ker je srednji stan najmočnejša opora vsem drugim stanovom, tudi vse druge stanove.

V nadaljnjem govoru opiše predavatelj postanek in uredbo vinarskih zadruga, katerih zibelka je tekla l. 1878. v Nemčiji, in katere so dandanes razširjene po celem svetu. Priprosti kmetje v Nemčiji, kateri so bili prisiljeni, prodajati grozdje oz. vino brezvestnim vinotržcem skoraj zastonj, so se združili in dandanes že skoraj ni vasi v vinorodnih krajih Nemčije, kjer bi ne delovala kaka vinarska zadruga. Uspehi niso izostali, zvišale so se cene za vina, povzdignilo se je uživanje vina, katero so mnogi ljudje opustili ker jim ponarejena vina, katera so spravili v promet vinotržci, niso ugajala, odvzelo se je vinogradnikom mnogo dela, truda in stroškov in jim pripomoglo do tega, da dobe takoj ob trgatvi denar za svoj pridelek. (O vinarskih zadrugah se vsakdo lahko pouči iz brošure «Snujmo vinarske in sadjarske zadruge», katero je spisal predavatelj in se brezplačno dobivajo pri «Združni Zvezi v Celju».)

Ker vinogradniki v brežiškem okraju tudi težko spravijo v denar svoj vinski pridelek in morajo mnogokrat dolgo čakati na odjemalce, ker je dognano, da dobiva mali posestnik, ki ne more zbog majhne množine stopiti z velikimi odjemalci v zvezo, poprečno 20% manj za svoje pridelke, kakor veleposestniki, ker je potreba delati primerno reklamo za vina, je vinorejska zadruga za brežiški okraj zelo potrebna in je upati, da bodo vinogradniki celega brežiškega okraja v doglednem času združeni v tej zadrugi. Zadruga je tembolj potrebna, ker se bo vinski pridelek po Spodnjem Štajerskem vsled tega, da začnejo obnovljeni vinogradi roditi, od leta do leta povečal in bo vedno težavnejše spraviti pridelke v denar. Namen vinorejske zadruga je tudi delovati na to, da se vpelje umno vinarstvo in, da si udje naročujejo skupno vse potrebščine, kakor galico, žveplo, kole, brizgalnice itd.

Govornik je priporočal, da si naj druga v začetku pomaga z najetimi kletmi pozneje se bo moralo misliti na zgradbo lastnih kletij pri kolodvoru. Da se občinstvo in kupci seznanijo z vini, se naj prirede vinske licitacije in vinske razstave v Brežicah, kakor tudi v drugih večjih mestih, zlasti se naj stopi v zvezo z deželami, kjer se ne prideluje, ali ne dovolj vina, kakor na Češkem, Moravskem, Šleziji in Galiciji. Zadruga naj stopi v zvezo v svrhu prodaje vina tudi z konsumnimi društvi v mestih, z upravami vojaštva, mornarice in dobrodelnih zavodov.

Želeti je le, da zadruga deluje po začrtanem programu in da se istej pridružijo vsi vinogradniki v brežiškem okraju.

Vsa pojasnila se dobivajo v brežiški posojilnici, kjer se tudi sprejemajo novi udje.

V poljedelskem ministrtvu se je dne 28. junija t. l. konstituiral pod predsedstvom poljedelskega ministra grofa Auersperga stalen živinozdravni svet. Sedem odbornikov tvori izvrševalni odbor, katerega predsednik je poslanec g. Povše. — Živinozdravnemu odboru poslanske zbornice načeljuje poslanec Kotlar, stalnemu kmetijskemu odboru pa poslanec Štekler.

Hipotečno vprašanje na Češkem. Deželni odbor Češki se bavi z vprašanjem o razdolževanju kmečkih zemljiških dolgov. Naprosil je vlado, da izroči deželnemu odboru ves material, katerega ima v tem oziru na razpolago. Naprosijo se tudi Kmetijski svet, Zemská banka, Hipotečna banka in češka in nemška zadružna zveza, da vpodajo svoje mnenje. Da bo akcija uspešna, se skliče posebna enekta, ki se bo bavila posebno z vprašanjem, koliko bi lahko pripomagale tudi raiffeisenske posojilnice.

Herman Klabučar

klepar in krovec s škli in eternitom

☞ ☞ v Krškem. ☞ ☞

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzojave in telefone itd.

Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izvršno in z najboljšim uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. itd.

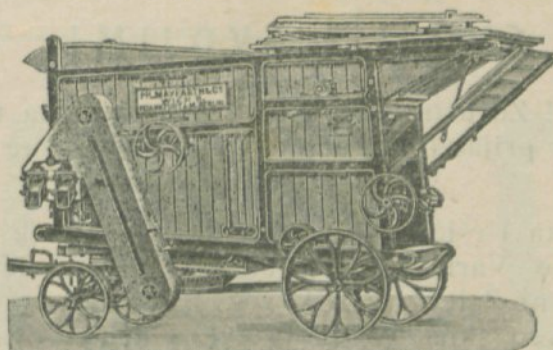
Delovanje izborna, uspeh siguren. Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 v., 4 steklenice 5 K 80 v. po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 2 steklenici se ne pošilja. Prosimo da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 200 (Slavonija).

1050 delavcev.

Ustanovlj. l. 1872.

Pripoznano najboljši

mlatilni stroji.

Stroji za setev na novo izboljšanega sistema „Agrikola“.

Plugi iz jekla.

Brane in valjalniki.

Stroji za žetev trave, detelje in žita.

Stroji za obračanje sena in kopice.

Stiskalnice za seno in slamo, sadje in grozdje.

Hidraulične stiskalnice.

Mlini za grozdje in sadje.

Čistilnik za grozdje.

Brizgalnice za trte in sadike.

Stroji za sušenje sadja in zelenjave.

Zaloga vsakovrstnih drugih poljedelskih strojev.

Ph. Mayfarth & Co.

tvornica vsakovrstnih poljedelskih strojev.
Dunaj 2/I, Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z več ko 590 zlatimi in srebrnimi kolajnami.
Ilustrovani ceniki zastonj.

Zastopniki in prekupčevalci se iščejo. 6—10

7—10

Pozor!

Čitaj!

Pozor!

Marijine kapljice!

Te kapljice se rabijo za vse no-tranje in zunanje bolezni — to je do sedaj najboljše hišno zdravilo, ki izvrsto deluje in pomaga v mnogih boleznih. Osobito deluje izvršno proti protinu (gibtu), reumatizmu, hodenju, trganju, glavobolu, zobobolu, prsobolu, kašlju, prehlajenju, jetrni in bubrežni bolezni, želodčni in črevesni bolezni, napihavanju, krču, zgagi, proti bljuvanju itd. Krepi živce in telo, torej neobhodno potrebno za vsako hišo

Imam tisoče zahvalnih in priznatnih pism.

Delujejo izvršno in zanesljivo. Dobra in ugodnega so okusa, tako da jih vsak rad vzame in tudi otoci. Cena je franko na vsako pošto: 12 stekleničic 5 K, 24 stekleničic 8-60 K, 36 stekleničic 12-40 K. Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Prosim, da se naročuje samo od mene pod naslovom:

Ljekarna k zlatemu orlu,

7—10 Pakrac št. 15, Slavonija.

Mlad trg. sotrudnik

izurjen železninske in specerijske stroke želi mesto prevzeti.

Naslov pove upravnitvo «Pos. Straže».

Kolesarji pozor.

Nova kolesa, kakor tudi vsi posamezni delovi, se dobijo po najnižji ceni. Nova

„Pancer“

kolesa od 96 K naprej. Jamči se 1 leto. Zastopnik:

Niko Jerbič, Krško (tiskarna).

Stavbinska zadruga

„Lastni Dom“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5½% do 6% in se vrača proti ½% do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani

priporoča svoje

10

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger.

Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni!

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tužjevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!
Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medicar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Pintarič, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

➡ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ➡

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krvi, biti Slovencu ponosi!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata
z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina
„Pri novem svetu“

Jos. Boecio
v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnena blaga z moškimi in ženskimi perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

== Izvoz jajec na debelo. ==

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

spominjajte se družbe

Slovenci!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigovoznico po zmernih cenah.

➡ POSOJILNICA V BREŽICAH ➡

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5 $\frac{1}{2}$ % ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak pondeljek in četrtek od 8 $\frac{1}{2}$ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadruženikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.